

Το λειτουργικό βίωμα του Γέρ. Αιμιλιανού

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Γέρ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης

[προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=91845>]

III. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ - ΒΙΩΜΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Η θεία λατρεία , ως γεγονός ψυχοσωματικό, προσδιορίζει τις σχέσεις του ανθρώπου με το Θεό[415]. Η λήψη της πρωτοβουλίας ανήκει στο Ζώντα Θεόν, ο οποίος αποκαλύπτεται. Η απάντηση του ανθρώπου είναι η λατρεία και μάλιστα ως κοινοτικό γεγονός εκφράζει μια εσωτερική ανάγκη κι ένα απόλυτο καθήκον : να μαρτυρεί εν «πνεύματι και αληθεία» τα θαυμάσια του Θεού[416]. Ο γέροντας Αιμιλιανός έτσι ακριβώς ζούσε τη λατρεία του Θεού και ειδικά τη θεία Λειτουργία. Μιλούσε γι' αυτή μυσταγωγικά. Ο Θεός του χάρισε λατρευτικά βιώματα από την παιδική του κιόλας ηλικία όταν στο οικογενειακό παρεκκλήσιο των Τριών Ιεραρχών, υπό την καθοδήγηση των ευσεβεστάτων παππούδων του,εμυείτο στη χαρά της λατρείας.

Στην αρχή της μοναστικής του ζωής η Ευχαριστία ήταν το γλυκύ εντρύφημά του και η επισφράγιση των λοιπών νηπτικών – ασκητικών του βιωμάτων. Και στην ακμή των σωματικών του δυνάμεων η λειτουργία ήταν ο συνεκτικός δεσμός των ησυχαστικών του αποσύρσεων στο ηγουμενείο της Σιμωνόπετρας. Το παρεκκλησιο της Αγίας Μαρίας της Μαγδαληνής είναι ο σιωπηλός μάρτυρας των θείων εντεύξεών του, όταν παρίστατο «μόνος μόνω Θεώ» εκζητών ένδακρυς και πλήρης κατανύξεως «συγχώρησιν των ιδίων αμαρτημάτων και των του λαού αγνοημάτων»[417]. Η λατρεία του π. Αιμιλιανού ήταν «καιρός αποκαλύψεων»[418] κατά τον οποίο ο Κύριος αποκαλύπτει τον εαυτό Του στους χειμαζομένους υπό πειρασμών μαθητές Του -όπως τότε στην τρικυμισμένη Τιβεριάδα[419] – κατά το μέτρο της προσωπικής τους νηπτικής προετοιμασίας. Η όψη του Γέροντος , η φωνή του, το παρουσιαστικό του αλλοιωνόταν από τα κύματα της λειτουργικής χάριτος και με την εμπειρία αυτής της αλλοίωσης « της δεξιάς του Υψίστου» ζητούσε από τα τέκνα του να κρατούν τη θεία λατρεία σε επίπεδο υψηλό, ζωντανό, μεγαλόπρεπο, ενθουσιαστικό, κατανυκτικό. Οι κατηχήσεις του πάνω σε λειτουργικά θέματα συνιστούν , με την πυκνότητά τους, πνευματικούς αναβαθμούς , που εκδιπλώνουν το μεγαλείο μιας ουρανομίμητης λατρείας.

Χρησιμοποιεί με πλούτο γνώσεων και εμπειριών μια σύνθετη μέθοδο. Πρόκειται για ένα συνδυασμό μυστικής-συμβολικής ερμηνευτικής μεθόδου (με κέντρο την «Μυσταγωγία» του αγίου Μαξίμου του ομολογητού και την

«Ερμηνεία εις την Θείαν Λειτουργίαν» του αγίου Νικολάου Καβάσιλα) και βιωματικών προσωπικών εμπειριών. Με τρόπο απτό, παιδαγωγικό, κατηχητικό, παρακλητικό και πάντοτε μυσταγωγικό, ο Γέροντας αποκαλύπτει τα μυστήρια του Θεού με πλήρη αίσθηση βεβαιότητας, αλήθειας και αυθεντικότητας, «παριστών τω Θεώ» τον εαυτό του και τα τέκνα του «θυσίαν ζώσαν ευάρεστον τω Θεώ» [420]. Η θεία λατρεία ήταν για το Γέροντα, το μοναδικό και αιώνιο δώρο του Θεού προς την Εκκλησία Του, η οδός προς τα πνευματικά αθλήματα, η εναγώνια προσδοκία της ελεύσεως και της οράσεως του Ηγαπημένου. Γι' αυτό και η πλήρωση του μυστηρίου της λατρείας συντελείται εν σιωπή, η οποία ταυτόχρονα είναι μια αιώνια κραυγή της ψυχής που παραπέμπει στο μυστήριο της ογδόης ημέρας και στην καινή λατρεία του μέλλοντος αιώνος.

A. Προετοιμασία για τη Θεία Λατρεία

Ἡ θεία Λειτουργία – κορύφωση της λατρείας – αποτελεί μια συνέχιση της «εν σώματι» παρουσίας του Χριστού για μια ακόμη φορά με κορύφωση ταπεινώσεως. Ο σαρκοφόρος Θεός κοινωνεί προς τη σάρκα και ο θεοφόρος άνθρωπος αναβιβάζεται εις ύψος εξαίσιον. Το Άγιον Πνεύμα, εν ταπεινώσει αποκαλύπτει τα πάντα, όταν ο άνθρωπος εν ταπεινώσει συμμετέχει και κοινωνεί τηρώντας τις εντολές – δείκτες της ζωής του Θεού[421]. Αυτό όμως το γεγονός απαιτεί εκ μέρους του ανθρώπου και μία δική του κίνηση εξαγνισμού, αγιότητας, η οποία εν συναισθήσει της αγιότητας του Θεού, καταξιώνει της θείας παραστάσεως τον άνθρωπο. Για να πραγματοποιηθεί αυτό απαιτείται μία έξοδος, δηλ. ηρωϊκή κίνηση ελευθερίας, πρώτα πρώτα από τη ζάλη των λογισμών και των βιοτικών μεριμνών, των αμαρτιών [422], των κλίσεων, των επιποθήσεων, των ελπίδων, των ορωμένων, του εαυτού μας, αυτής της ίδιας της ζωής μας, για να υπάρξει μόνον ο Θεός[423].

Για να γίνει η λατρεία δυνατή και ζέουσα πρέπει, λέει ο Γέροντας, να προηγηθεί μια «δυνατή» νύκτα, αγρυπνίας και αυτογνωσίας σε τέσσερα στάδια. Το πρώτο είναι η συναίσθηση ότι το βίωμα της σχέσης με το Θεό είναι εν εξελίξει, εν πορεία, εν ελπίδι της θείας επισκέψεως, εν εκζητήσει του Ζώντος Θεού. Το δεύτερο στάδιο είναι η πάλη, ο αγώνας κι ο μόχθος της ψυχής να φθάσει στον Εφετόν, έχοντας πλήρη συναίσθηση ότι είναι εξόριστη «εις χώραν μακράν» και ποθεί την επιστροφή [424], ότι είναι αμαρτωλή ανήμπορη κι ανίκανη να διασπάσει το «μεσότειχο του φραγμού», το θείο γνόφο και να συλλάβει την αγιότητα και τη δόξα του Θεού.

Το στάδιο που ακολουθεί είναι η μετάνοια ως χάρισμα του αγίου Πνεύματος[425] κι αποτέλεσμα της μεταμέλειας, που δημιουργούν αφενός η

μικρότητα, η αμαρτωλότητα, η κοσμικότητα και αφετέρου η αυτοπαράδοση στο Θεό, η απόφαση της αγιότητας και της διορθώσεως δηλ. του χωρισμού από παθών και αμαρτιών, η σύγκριση και η ομοίωση με το Θεό. Τέταρτο και τελειοποιό στάδιο προετοιμασίας για τη λατρεία είναι η μνήμη του Θεού δηλ. η απασχόληση του νου , της καρδιάς, του φρονήματος με το Θεό «εν πνεύματι και αληθεία» , επ' ελπίδι των αγαθών της εγγιζούσης Βασιλείας, εν κοινωνία με την Εκκλησία «συν πάσι τοις αγίοις»[426]. Μετά την πνευματική διέλευση αυτών των σταδίων η προετοιμασία αποδίδει τους πρώτους καρπούς: συλλαμβάνεται η έννοια της Εκκλησίας ως κοινωνίας προσώπων εν αγάπη, φανερώνεται η εγγύτητα του Θεού και φουντώνει ο πόθος της ξενιτείας [427].

Προκύπτει η λήθη της υπάρξεως και η αυτοπαράδοση στο Χριστό και την αεί ζώσα Εκκλησία των αγίων Του. Λαμβάνει χώρα εν ειρήνη και γλυκύτητι η θεία επίσκεψη για να χαρίσει στον άνθρωπο παρρησία, επισφραγίζονται όλα με την προσκύνηση του Θεού «ως ὡδε ἡμῖν αοράτου συνόντος» [428]. Εισέρχεται έτσι κανείς στη Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, εισέρχεται στο ναό, μπαίνει στη θέση του Χριστού, όπως Εκείνος εισέρχεται αναγεννητικά στον κόσμο, και εκκλησιάζεται αληθινά. Εισέρχεται στον τόπο της τρυφής, των ονείρων της ψυχής του, στην απαρχή της αϊδίου ζωής, τη νέα Εδέμ, όπου ο Κύριος παραθέτει τράπεζα εν υπαίθρῳ[429], για να Τον λατρεύσουμε, να απολαύσουμε τη δόξα της μεταμορφώσεώς Του, να συνομιλήσουμε μαζί Του, να γίνουμε «κοινωνοί θείας φύσεως» , να πολιτογραφηθούμε στον ουρανό[430].

[Συνεχίζεται]

415. Λεξικό Βιβλικής Θεολογίας , οπ. παρ. , σ. 600 κ.ε.

416. *Ιω. 4, 23-24* και Αρχιμ. Ιεροθέου Βλάχου, οπ. παρ. , σ.91-94

417. Ευχή προσκομιδής μετά την Μ. Είσοδο των Τιμίων Δώρων.

418. Αρχιμ. Ελισαίου, Πρόλογος , στο *Κατηχήσεις τ. 4* , σ. ιγ κ.ε.

419. Πρβλ. *Μτθ. 8 , 23-27, Λουκ. 8, 22-25 , Μρκ. 5, 1-20*

420. *Ρωμ. 6,13 και 12,1*

421. Αρχιμ. Αιμιλιανού οπ.παρ., *Κατηχήσεις τ. 2* , σ. 334 . Πρβλ . Γεροντος Αιμιλιανού , *Αββάς Ησύχιος*, οπ. παρ., σ. 340 όπου προβάλεται η τήρηση των θείων εντολών ως προϋπόθεση της Θ. Κοινωνίας.

422. Γέροντος Αιμιλιανού, *Αββάς Ησαίας*, οπ. παρ. σ. 345-348 , όπου αναπτύσσεται η έννοια του χωρισμού από τις αμαρτίες και της «δοκιμής» (*Α Κορ. 11,28*) για την προσέλευση στη Θ. Κοινωνία.

423. Αρχιμ. Αιμιλιανού , οπ.παρ. , *Κατηχήσεις τ. 2* , σ. 37, 68-69.

424. *Λουκ.15,13* και Ιερομ. Γρηγορίου, *Η ιερά εξομολόγησις*, οπ. παρ. , σελ. 28-37.

425. Αββά Ισαάκ Σύρου, Ασκητικά , οπ. παρ. σελ. 72, και 81-2
426. Αρχιμ. Αιμιλιανού , οπ.παρ. , Κατηχήσεις τ.4, σ. 87-102. Πρβλ. *Ρωμ. 12,5, Εφ. 4,4 και 3,18*
427. Ιω. Σιναΐτου Κλίμαξ, *Λόγος Γ' περί ξενιτείας*, οπ. παρ., σ. 56-62
428. Αιμιλιανού Αρχιμ. , οπ.παρ. , Κατηχήσεις τ. 4, σ. 102-110. Πρβλ. *Ευχή Μελισμού Θ. Λειτουργίας.*
429. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ.2, σ. 68-9
430. Ελισαίου Αρχιμ., Πρόλογος, στο *Κατηχήσεις τ. 4* σ. ιδ